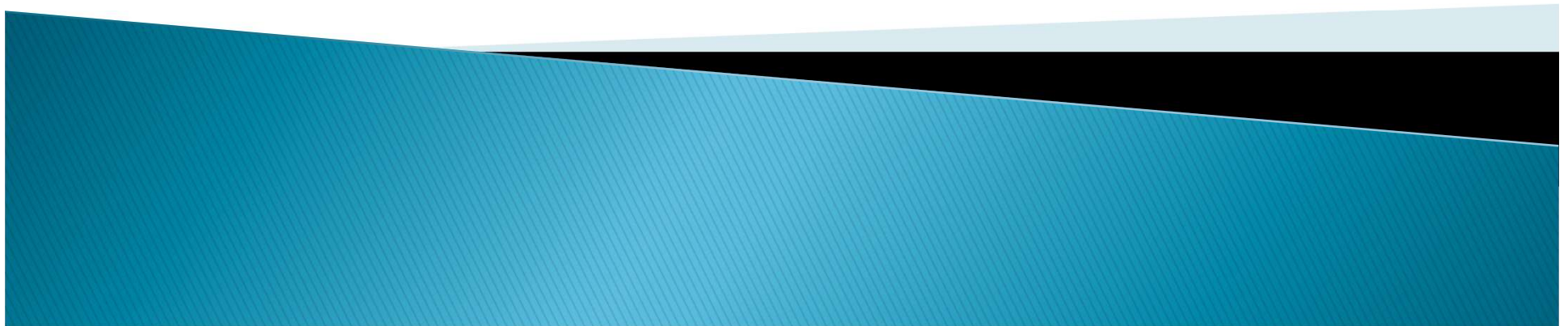

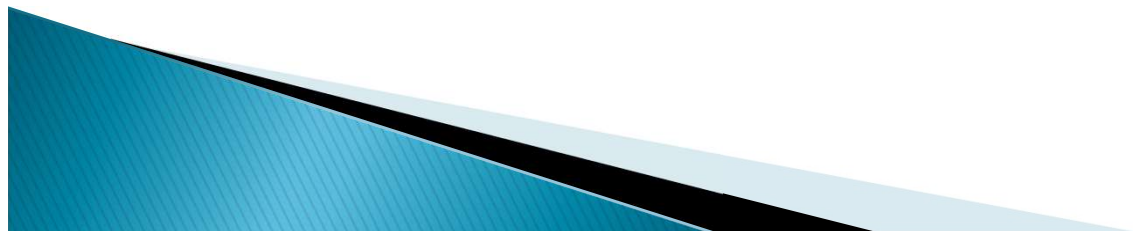
“Väärtused ainekavades”

Margit Sutrop
Tartu Ülikooli eetikakeskus
Tartus, 19. märtsil 2009

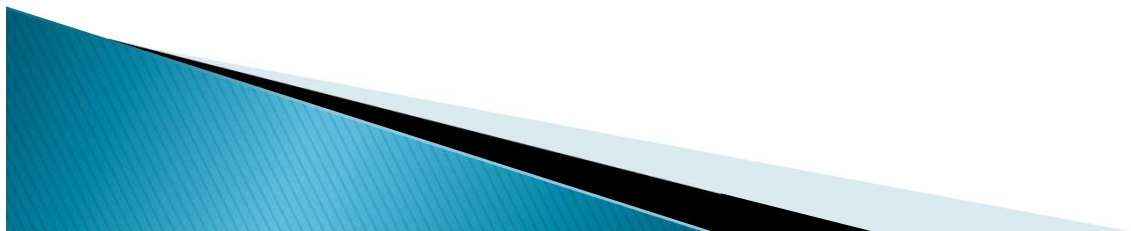
Peeter Põld “Kultura ja rahvahariduse korraldus” 1911

“Haridus on kasvatus läbi omandatud kultura. Mida sisuliselt hariduseks ja keda haritud inimeseks pidada, see oleneb meie kultura väärtuste hindamisest. /.../ Kultura edasikestmise seisukohalt tuleb hariduse paleust üles seades väärtusi otsida, mis vähem aegade ja olude muutumisest olenevad, selle vastu aga oludele ise kuju suudavad anda ja uusi väärtusi luua.”

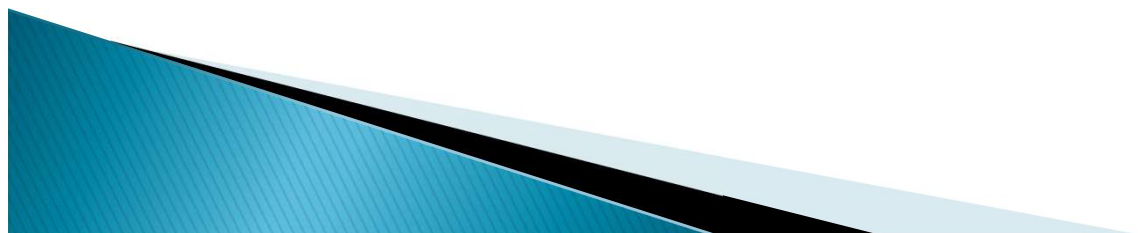
Riiklik programm “Eesti ühiskonna väärtusarendus 2009–2013”

- ▶ aitab hoida ja arendada neid väärtusi, mis tagavad Eesti ühiskonna inim- ja sotsiaalse arengu, luues seeläbi eeldused Eesti majanduse ja muude valdkondade kiireks arenguks ning Eesti edukaks lõimumiseks Euroopa Liiduga.
- ▶ Programm peab silmas Eesti riigi tähtsaimat põhiseaduslikku eesmärki – eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise tagamist läbi aegade – ning neid ühendavaid alusväärtusi, mida väljendavad nii Eesti Vabariigi põhiseaduse preambula kui ka Euroopa Liidu alusdokumendid.

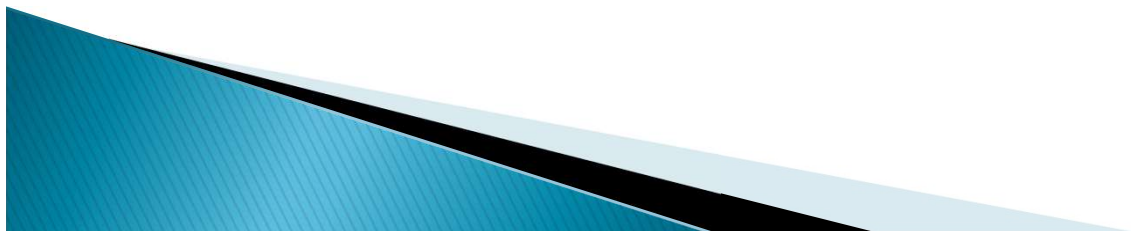
Mis on Eesti ühisväärtused?

- ▶ Üldinimlikud moraalsed väärtused
nt ausus, hoolivus, õiglus, lugupidamine enda ja teiste vastu, usaldus ja koostöö
- ▶ Eesti kultuurilised ühisväärtused
Eesti keel, kultuurilooming, traditsioonid, mälu
- ▶ Euroopa sotsiaalsed ühisväärtused
nt vabadus, demokraatia, õigus, solidaarsus, vastutus, sallivus, võrdõiguslikkus

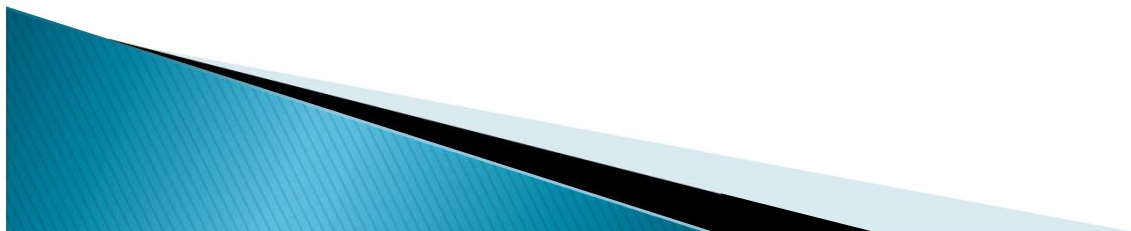
Mis on väärtused?

- ▶ Sõna „väärtus” tuleb ladina sõnast *valere*, mis tähendab „väärt olema”.
- ▶ Väärtused on mingid seisundid või tingimused, mida inimesed igatsevad ja hindavad või kardavad kaotada.

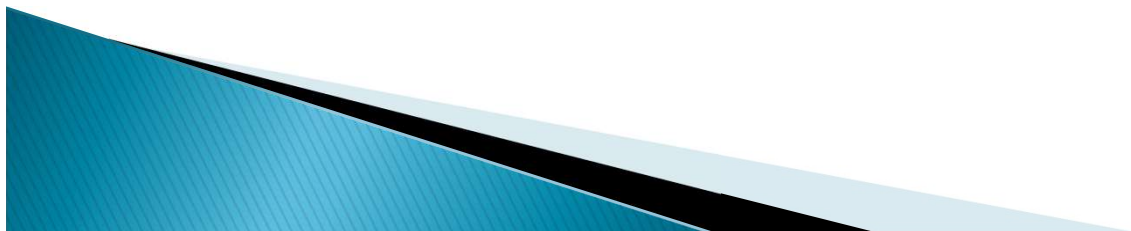
Väärtused võivad olla kahes rollis

- ▶ tunnetus / käsitus / arutlusobjektid
- ▶ väärtused kui voorused (iseloomuomadused, sisseharjutatud käitumiskalduvused, väärtushoiakud)
- ▶ Vooruste puhul on tegemist ühe komponendiga pädevustest, kus on oluline, kuidas teadmised, oskused ja käitumiskalduvused koos toimivad.

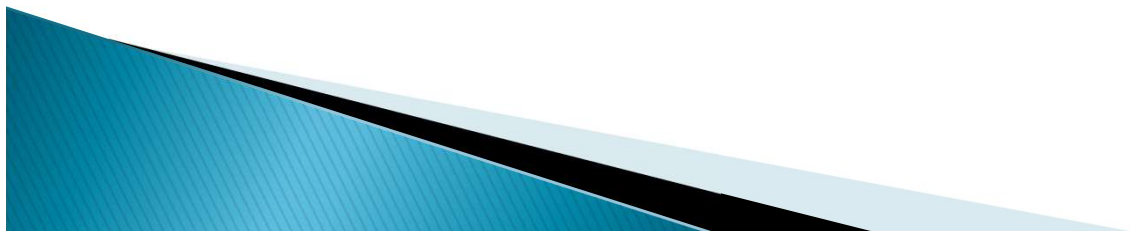
Väärtuskasvatus peaks

- ▶ innustama õpilasi jõudma selgusele oma väärtustes
- ▶ reflekteerima omaenda ja teiste väärtuste üle
- ▶ kujundama teatud käitumiskalduvusi e iseloomuomadusi
- ▶ õpetama tegema sotsiaalselt vastutustundlikke otsustusi (mõistma tagajärgi) ja oma otsustusi ning tegusid põhjendama

Missuguseid inimesi me tahame kasvatada?

- ▶ Haridus (saksa k. *Bildung*) tähendab mitte ainult teadmiste andmist vaid ka inimese kasvatamist, kujundamist.
- ▶ Bertrand Russell, “On education”:
See, millist haridust me tahame anda oma lastele, sõltub sellest, milliseid iseloomuomadusi peame ideaalseks.

Õppekava väärtused

- ▶ Õppekava alusväärtused: ühiskonna alusväärtused, mida kool edasi kannab ja mille püsimist toetab.
- ▶ Ainekavades väljenduvad väärtused sõltuvad sellest, mis on kasvatus eesmärk? Millist inimest: milliste iseloomuomadustega, hoiakutega inimest kool peaks kasvatama?
 - Kool loob tingimused pädevuste (teadmised, oskused, käitumiskalduvused) saavutamiseks:

